

คำอธิบายเกี่ยวกับรายงานการวิจัย

1. ขอบเขตของการสำรวจ

รายงานวิจัยนี้ได้รับรวบรวมรายชื่องานวิชาการว่าด้วยเศรษฐกิจประเทศไทย ซึ่งปรากฏสู่บรรณนิพนธ์ระหว่างปี 2500-2525 การรวบรวมครอบคลุมเฉพาะงานเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีได้ครอบคลุมงานเขียนภาษาอื่น

2. ขั้นตอนการทำงาน

การทำงานจำแนกออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

- (1) การรวบรวมรายชื่องานวิชาการว่าด้วยเศรษฐกิจประเทศไทย
- (2) การจำแนกประเภทของงาน
- (3) การจำแนกหมวดวิชา
- (4) การออกรหัสงานวิชาการ
- (5) การทำบรรณนิทัศน์
- (6) การจัดทำดัชนี

3 การจำแนกประเภทของงาน

ในรายงานนี้ งานวิชาการจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ

- (1) หนังสือ หมายถึง งานเขียนที่ตีพิมพ์เป็นเล่ม โดยมีใช้การอัดสำเนา
- (2) บทความ ครอบคลุมทั้งบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร และหนังสือเล่ม
- (3) เอกสารวิชาการ ครอบคลุมรายงานการวิจัย บทความที่เสนอต่อการประชุมทางวิชาการ บทความที่เขียนขึ้นเพื่อการถกเถียงทางวิชาการ (discussion papers) จุลสาร (monograph) ตลอดจนเอกสารวิชาการในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีใช้หนังสือเล่ม
- (4) วิทยานิพนธ์

การจำแนกดังกล่าวนี้ไม่ว่าจะ ไม่มีปัญหาเสียเลยทีเดียว สถาบันวิชาการบางสถาบันนิยมจัดพิมพ์จุลสารและรายงานการวิจัยเป็นหนังสือเล่ม ในกรณีเช่นนี้ ควรจะจัดจำแนกงานเขียนนั้น ๆ อยู่ในประเภทหนังสือ มากกว่าเอกสารวิชาการ ทำนองเดียวกับวิทยานิพนธ์ฉบับที่ตีพิมพ์เป็นเล่มแล้วจะปรากฏในงานเขียนประเภทวิทยานิพนธ์

การจำแนกประเภทของงานเขียนโดยทั่วไปกระทำก่อนที่จะเขียนขึ้น ๆ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่รวบรวมได้ ขั้นตอนของการทำงานดังกล่าวนี้ แม้จะเสี่ยงต่อการจำแนกผิด แต่ก็จำเป็นที่ต้องทำเช่นนี้ เพราะโครงการที่มีผู้ร่วมงานจำนวนมาก หากใช้วิธีอ่านตัวงานวิชาการเสียก่อน แล้วจึงมาจำแนกประเภท ย่อมจะทำให้โครงการล่าช้าไปมาก

4. การจำแนกหมวดวิชา

การจำแนกหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ออกเป็นสาขาวิชาย่อย ๆ ได้พิจารณาวิธีการของสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกัน (American Economic Association) ดังที่ปรากฏใน Journal of Economic Literature ทั้งนี้โดยได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพงานวิชาการในสาขาเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1

ในทำนองเดียวกับการจำแนกประเภทของงาน การจำแนกหมวดวิชาก็มีปัญหาอยู่ไม่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากพรมแดนระหว่างสาขาวิชาต่าง ๆ มิได้มีเส้นแบ่งที่ชัดเจน อาทิ เช่นงานวิชาการว่าด้วยแรงงานในภาคเกษตรกรรม อาจจำแนกอยู่ในหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ก็ได้ หรือในหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตรก็ได้ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เอง งานวิชาการจำนวนมากจึงมีรายการปรากฏในหมวดวิชาต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งหมวด ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีการยกานในการวินิจฉัยว่า งานวิชาการเหล่านี้ควรจะจำแนกอยู่ในหมวดวิชาหลักวิชาใด และควรปรากฏในหมวดวิชาการองวิชาใด ทั้งนี้โดยมีการอ้างอิงข้ามหมวดวิชา (cross reference)

ตารางที่ 1

การจำแนกสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และรหัสหมวดวิชา

รหัส	สาขาวิชา	หัวข้อสำคัญ
0	เศรษฐศาสตร์ทั่วไป	การศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจไทย ประวัติความคิดทางเศรษฐศาสตร์ ระเบียบวิธีการศึกษาเศรษฐกิจไทย
0	เศรษฐศาสตร์มโนสาเร่	เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยผู้บริโภค เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยธนาคาร เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค เศรษฐศาสตร์การขนส่ง
1 2	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ปริมาณ และข้อมูลเชิงปริมาณ	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยยุคต่าง ๆ แหล่งข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับเศรษฐกิจไทย แบบจำลองของเศรษฐกิจไทย
3.	เศรษฐศาสตร์การเงิน	การศึกษาว่าด้วยตลาดเงินและตลาดทุน ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทย พฤติกรรมทางการเงิน นโยบายการเงิน
4	เศรษฐศาสตร์การคลัง	การบริหารการคลัง และสถาบันการคลังต่าง ๆ การคลังท้องถิ่น รายได้และรายจ่ายรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ ขนาดและบทบาทของภาครัฐบาล นโยบายการคลัง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รหัส	สาขาวิชา	หัวข้อสำคัญ
5.	เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ	ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ดุลการค้าและดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ การลงทุนระหว่างประเทศ ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ไทยกับองค์การทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
6.	เศรษฐศาสตร์การพัฒนา	แผนและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2504 เสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจไทย ความยากจนและการกระจายรายได้
7	เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์	เศรษฐศาสตร์ประชากร การวางแผนและการจัดสรรกำลังคน ตลาดแรงงาน สหภาพแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ เศรษฐศาสตร์การศึกษา เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสุขภาพอนามัย
8.	เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม	กรณีศึกษาว่าด้วยอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ การจัดองค์การทางอุตสาหกรรม การผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม บริษัทยานาชาติ การลงทุน
9.	เศรษฐศาสตร์การเกษตร	ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่ดิน ป่าไม้ แร่ ประมง) การเพาะปลูก การปศุสัตว์ การประมง และการป่าไม้ ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีทางการเกษตร นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการเกษตร

5. การออกรหัสวิชาการ

เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนในการจำแนกประเภทของงาน และการจำแนกหมวดวิชาแล้ว งานในขั้นต่อไปก็คือ การให้รหัสงานวิชาการแต่ละเรื่อง ระบบรหัสงานวิชาการที่เลือกใช้นี้จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ รหัสที่เป็นตัวอักษร และรหัสที่เป็นตัวเลข

5.1 รหัสที่เป็นตัวอักษร

งานวิชาการที่เขียนเป็นภาษาไทยจะใช้รหัสอักษรภาษาไทย ส่วนงานวิชาการที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษจะใช้รหัสอักษรภาษาอังกฤษ รหัสที่เป็นตัวอักษรของงานแต่ละเรื่องจะมีอักษรอยู่ 2 ตัว อักษรตัวแรกบ่งบอกประเภทของงานว่าเป็นหนังสือ บทความ เอกสารวิชาการ หรือวิทยานิพนธ์ ลายแทงรหัสอักษรตัวแรกปรากฏในตารางที่ 2 ส่วนอักษรตัวที่สองบ่งบอกอักษรตัวแรกของชื่อผู้เขียน ผู้แปล ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ ตามแต่กรณี ในกรณีของงานเขียนภาษาไทย รหัสอักษรดังกล่าวนี้จะเป็นไปตามชื่อแรก แต่ในกรณีของงานเขียนภาษาอังกฤษรหัสอักษรผู้เขียนเป็นไปตามนามสกุล

ตัวอย่าง รหัสอักษร "นก" แสดงว่า งานวิชาการตามรหัสนี้เป็นงานประเภทหนังสือภาษาไทย โดยที่ผู้เขียนหรือบรรณาธิการมีชื่อขึ้นต้นด้วยอักษร "ก"

ตัวอย่าง รหัสอักษร "TD" แสดงว่า งานวิชาการตามรหัสนี้เป็นงานประเภทวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้เขียนมีนามสกุลขึ้นต้นด้วยอักษร "D"

อย่างไรก็ตาม มีงานเฉพาะกรณีอยู่ 2 ประเภท ที่ใช้ระบบแตกต่างกันไปได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และบรรณานุกรม (ดูตารางที่ 3)

(ก) งานเกี่ยวกับข้อมูลเชิงปริมาณว่าด้วยเศรษฐกิจประเทศไทย ประมวลไว้ในหมวดวิชา เศรษฐศาสตร์ปริมาณและข้อมูลเชิงปริมาณ หากเป็นงานภาษาไทยจะใช้รหัสอักษร "ส" และใช้รหัสอักษร "S" สำหรับงานภาษาอังกฤษ รหัสอักษรตัวที่สองบ่งบอกชื่อ/นามสกุลของผู้แต่งหรือหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเชิงปริมาณนั้น ๆ

(ข) งานเกี่ยวกับบรรณานุกรมว่าด้วยเศรษฐกิจประเทศไทย ประมวลไว้ในหมวดวิชา เศรษฐศาสตร์ทั่วไป หากเป็นงานภาษาไทยจะใช้รหัสอักษร "บม" และใช้รหัสอักษร "BB" สำหรับงานภาษาอังกฤษ รหัสอักษรตัวถัดมาบ่งบอกชื่อ/นามสกุล ของผู้จัดทำหรือผู้รวบรวม

ตารางที่ 2
รหัสประเภทของงานวิชาการทั่วไป

ประเภทของงาน	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
หนังสือ	น	B
บทความ	บ	A
เอกสารวิชาการ	อ	D
วิทยานิพนธ์	ว	T

ตารางที่ 3
รหัสประเภทของงานเฉพาะกรณี

ประเภทของงาน	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
ข้อมูลเชิงปริมาณ	ส	S
บรรณานุกรม	บท	BB

งานเฉพาะกรณีทั้งสองประเภทนี้ ไม่มีรหัสตัวอักษรบ่งบอกประเภทของงานว่าเป็นหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ หรือเอกสาร รายละเอียดเกี่ยวกับงานนั้นจะให้ข้อมูลเรื่องนี้อยู่แล้ว

5.2 รหัสที่เป็นตัวเลข

รหัสตัวเลขจะตามหลังรหัสตัวอักษร รหัสตัวเลขโดยทั่วไปจะมีเลขอยู่เพียง 4 หลัก เลขหลักที่หนึ่งบ่งบอกหมวดวิชา รายละเอียดรหัสสาขาวิชาปรากฏในตารางที่ 1 เนื่องจากเลขหลักที่หนึ่ง มีอยู่เพียง 10 ตัว คือตั้งแต่ 0 ถึง 9 แต่จำนวนสาขาวิชาที่จัดจำแนกมีอยู่ถึง 11 สาขา ดังนั้น จึงต้องรวมสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์มิโนสาเร้าให้ใช้เลขรหัสเดียวกัน (ดูตารางที่ 1) และหลักที่ 2 ถึง 4 บ่งบอกลำดับที่ของงานภายใต้อักษรผู้เขียนเดียวกัน

ตัวอย่าง รหัส "บท 9-005" แสดงว่า งานวิชาการตามรหัสนี้เป็นงานประเภทบทความภาษาไทย (บ) ผู้เขียนมีชื่อขึ้นต้นด้วยอักษร "ต" งานชิ้นนี้จำแนกอยู่หมวดเศรษฐศาสตร์

การเกษตร (เลข 9) นับเป็นงานลำดับที่ 5 ของงานประเภทบทความภาษาไทยของกลุ่มผู้เขียนที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยอักษร "ถ" (เลข 005)

ตัวอย่าง รหัส "DB 7-026" แสดงว่า งานวิชาการตามรหัสนี้เป็นงานประเภทเอกสารภาษาอังกฤษ (อักษร D) ผู้เขียนมีนามสกุลขึ้นต้นด้วยอักษร B งานชิ้นนี้จำแนกอยู่ในหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ (เลข 7) นับเป็นงานลำดับที่ 26 ของงานประเภทเอกสารภาษาอังกฤษของกลุ่มผู้เขียนที่มีนามสกุลขึ้นต้นด้วยอักษร B (เลข 026)

การออกรหัสงานวิชาการได้กระทำก่อนที่ผู้วิจัยได้อ่านงานวิชาการนั้น ดังนั้น หากมีความผิดพลาดในการจำแนกประเภทของงาน และ/หรือมีความผิดพลาดในการจำแนกหมวดวิชา การออกรหัสก็จะพลอยผิดพลาดตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม การที่ปรากฏต่อมาว่า ความผิดพลาดดังกล่าวนี้มีไม่มากนัก นอกจากนี้ ผู้วิจัยในแต่ละสาขาวิชาได้ค้นพบในภายหลังว่า มีงานวิชาการบางรายการตกสำรวจ จึงจำเป็นต้องมีการเสริมรายการงานวิชาการเพิ่มเติม รายการเสริมเหล่านี้จะมีรหัสวงเล็บเพิ่มเติมจากรหัสปกติในกรณีของงานเขียนภาษาไทย รหัสวงเล็บจะเรียงตามอักษร (ก), (ข), ในกรณีของงานเขียนภาษาอังกฤษ รหัสวงเล็บจะเรียงตามอักษร (a), (b), ... รหัสวงเล็บดังกล่าวนี้จะอยู่ต่อท้ายรหัสตัวเลข อาทิเช่น บว.1-033 (ก)

ตัวอย่าง บว.1-033(ก) เป็นรายการเสริม ซึ่งอยู่ในหมวด "บว" โดยอยู่ระหว่างลำดับที่ 33 กับ 34

ตัวอย่าง AF.1-010 (a) เป็นรายการเสริม ซึ่งอยู่ในหมวด AF โดยอยู่ระหว่างลำดับที่ 10-11

สำหรับงานเฉพาะกรณี 2 ประเภท อันได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ และบรรณานุกรม (ดูตารางที่ 3) การออกรหัสตัวเลขยังคงใช้หลักเกณฑ์เดียวกับงานวิชาการทั่วไปเพียงแต่ไม่ได้กระจายรายงานไว้ในหมวดวิชาที่สังกัด ดังนั้น ผู้อ่านที่ต้องการทราบแหล่งข้อมูลเชิงปริมาณไม่ว่าจะเป็นสถิติเรื่องใด จะหาสารสนเทศได้จาก รายงานวิจัยเล่มที่ 2 ซึ่งว่าด้วยหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ปริมาณและข้อมูลเชิงปริมาณ และผู้อ่านที่ต้องการหารายชื่องานเกี่ยวกับบรรณานุกรมว่าด้วยเศรษฐกิจประเทศไทย จะหาสารสนเทศได้จากรายงานวิจัยเล่มที่ 11 ซึ่งว่าด้วยหมวดวิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

6. การจัดทำบรรณนิทัศน์

รายการงานวิชาการจะจัดจำแนกตามหมวดวิชา งานวิชาการในแต่ละหมวดวิชาจะจัดจำแนกตามประเภทของงาน (หนังสือ บทความ เอกสารวิชาการ และวิทยานิพนธ์) งานวิชาการส่วนใหญ่จะปรากฏในหลายหมวดวิชา ทั้งนี้เนื่องจากมีเนื้อหาคาบเกี่ยวหลายหมวดวิชา

ผู้วิจัยในแต่ละหมวดวิชาจะใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยว่า จะเลือกทำบรรณนิทัศน์รายการใด การคัดเลือกงานวิชาการเพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์นั้น เกิดจากเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก งบประมาณและกำหนดเวลาของโครงการนี้ค่อนข้างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานทั้งหมด ประการที่สอง งานวิชาการบางรายการ ไม่มีคุณค่าพอเพียงแก่การจัดทำบรรณนิทัศน์ด้วยเหตุนี้เอง จึงปรากฏว่ามีงานวิชาการจำนวนมากที่มีจัดทำบรรณนิทัศน์ กระนั้นก็ตาม รายงานวิจัยนี้ ก็ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับงานวิชาการทั้งหมดที่ประมวล ได้มาตีพิมพ์ไว้ ทั้งนี้เพื่อช่วยประหยัดต้นทุนสารสนเทศ (information cost) ของผู้ที่ต้องการศึกษาเศรษฐกิจประเทศไทยในภายภาคหน้า

7. การจัดทำดัชนี

ดัชนีที่จัดทำมีอยู่ 2 ชุด ชุดแรกเป็นดัชนีผู้เขียน ชุดที่สองเป็นดัชนีหัวข้อ เรื่อง การจัดทำดัชนีหัวข้อเรื่อง เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากยังมีได้มีการกำหนดมาตรฐานในการกำหนดคำไข (Key words) ในวงวิชาการเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้เองการกำหนดคำไขจึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้วิจัยในแต่ละสาขาวิชา

8. การจัดพิมพ์รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยของโครงการนี้แยกพิมพ์เป็น 11 เล่ม เรียงลำดับตามรหัสหมวดวิชา 1 ถึง 9 (ดูตารางที่ 1) เล่มที่ 10 ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์มโนสาเร่ และเล่มที่ 11 ว่าด้วยเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

รายงานการวิจัยแต่ละเล่มจะมีความสมบูรณ์ภายในตัวของมันเอง โดยประมวลรายชื่องานวิชาการในแต่ละหมวดวิชาไว้อย่างสมบูรณ์ แต่มีเพียงบางรายการเท่านั้นที่ได้จัดทำบรรณนิทัศน์ บทบรรณนิทัศน์บางรายการจะปรากฏในหมวดวิชา ซึ่งจะมีข้อมูลบ่งบอกไว้ อย่างไรก็ตามมีรายการงานวิชาการจำนวนมาก ซึ่งมีจัดทำบรรณนิทัศน์เลย

ส่วนท้ายของรายงานวิจัยได้จัดทำดัชนีสำหรับค้นเรื่องไว้ โดยมีดัชนีอยู่ 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นดัชนีชื่อผู้เขียน ประเภทที่สอง เป็นดัชนีหัวข้อเรื่อง